

1977 AUG 1 9

MAGYAR NEMZET

027.4(059)

244

3

Szabó Ervin emlékülés a Párttörténeti Intézetben

Szabó Ervin születésének századik évfordulója alkalmából az MSZMP KB Párttörténeti Intézete, a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézete és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár csütörtökön tudományos emlékülést rendezett a Párttörténeti Intézetben. Az emlékülésen Nemes Dezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Népszabadság főszerkesztője elnökölt. Az elnökségben helyet foglalt Révész Ferenc, a KB tagja, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója, Vass Henrik, a KB tagja, a Párttörténeti Intézet igazgatója és Ránki György, az MTA Történettudományi Intézetének ügyvezető igazgatója.

Nemes Dezső elnöki megnyitója, valamint az előadások (Szűcs László Szabó Ervin és a magyar társadalom; Soós Pál Szabó Ervin pályakezdése, különös tekintettel művelődéspolitikai nézeteire; Mucsi Ferenc Szabó Ervin és a Magyarországi Szociáldemokrata Párt; Litván György Szabó Ervin és a magyar történelem; Kendé János Szabó Ervin és az 1917—18-as antimilitarista-forradalmi szocialista mozgalom; Remete László Szabó Ervin, a bibliológus és könyvtárszervező; végül a vendégként jelen volt amerikai Halász Miklós visszaemlékezése az első világháborút megelőző időszak szindikalista csoportjaira) árnyalt képet festettek Szabó Ervin fájdalomosan rövid, de alkotásokban oly gazdag életútjáról. Az emlékülés hangvételét jellemezték Nemes Dezső megnyitó szavai: életművét a maga teljességében kívánják feltárni, mert Szabó Ervin nagyságához

lenne méltatlan, ha el akarnák hallgatni azt, ami elméletében hibásnak, szindikalista hatást tükrözőnek bizonyult.

Érzékeny szelleme, nagy tudása korán tekintélyt tettek a századelő munkásmozgalmában. Az előadások érzékeltették pályájának állomásait, sokrétű korai tevékenységét, melyre jellemző, hogy abban fontos helyet foglalt el — végig, a könyvtárosi munkában kicsúcsosodó — kulturális tevékenység, de nagy súlyt kapott az agrár-feudális Magyarországon el nem hanyagolható földkérdés is. Helyesen látta meg, hogy az akkori Magyarország problémája egyben a nagybirtok problémája, és felismerte, hogy — ellentétben az ortodox szociáldemokráciával — nem szabad kizárólag a nagyüzemi megoldást kiűtnak tekinteni. A forradalmakat nem érthette meg, de a forradalmi szocialisták mozgalma mögött ott állt. Eszméletörténeti jelentősége van annak, hogy a Svájc-ból hazatérő forradalmár Duczynska Ilona, a galileista fiatalok egyik későbbi vezetője elsőként Szabó Ervint keresi fel, és hogy hatóságában voltak hosszabb-rövidebb ideig mindazok, akik a szociáldemokrata párt ellenzékeként később a KMP soraiban küzdöttek.

Az emlékülés Szabó Ervin munkásságát sok új összefüggésben tárta fel, ismereteink gazdagodtak, de — mint Nemes Dezső kihangsúlyozta — még maradtak tisztázandó kérdések, történészeink kutatásaikat nem tekinthetik lezártak ebben a vonatkozásban sem.

(k. r.)